

DELAVSKA

PRAVICA

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej - Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. - Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 150 - Cena: za 1 mesec Din 50, za četrt leta Din 150, za pol leta Din 300; za tuzemstvo Din 70 (mesečno) - Oglaš: po dogovoru

Oglaš, reklamacije in naročnina na upravo Miklošičeva cesta (palača Delavske zbornice) I. nadstropje - Jugoslovanska strokovna zveza

Za izvajanje zakonov in delavsko zaščito.

Deputacija JSZ pri banu dravske banovine.

Po sklepu načelstva Jugoslovanske strokovne zveze se je javila v torek dne 22. julija t. l. pri banu dravske banovine inž. Dušanu Sernecu deputacija JSZ. Deputacijo so tvorili: tov. Joža Gostinčar, član načelstva JSZ, tov. Vilko Pitako, načelstveni tajnik JSZ in tov. Peter Lombardo, glavni strokovni tajnik JSZ.

Gospod ban inž. Sernec je deputacijo zelo prijazno sprejel. Deputacija mu je predložila več vlog v posameznih važnih zahtevah, ki se tičejo našega delavstva, in jih tudi na kratko obrazložila in utemeljila. Navajamo zlasti sledeče vloge in spomenice:

Spomenica viničarjev.

Zbrani delegati enaindvajsetih kraljevskih organizacij na obnem zboru svoje »Strokovne zveze viničarjev« centrale v Ljutomeru dne 13. julija 1930 si dovoljujejo predložiti na naslov »Kraljevske banske uprave« v Ljubljani sledečo spomenico

Za izvajanje viničarskega reda.

V vseh vinorodnih krajih ob severni meji naše dravske banovine tvorimo ravno viničarji pretežno večino prebivalstva. Živimo se izključno od obdelovanja tujih vinogradov. Tukajšnje nesocialne in nekulturne razmere so potisnile naš viničarski stan v največjo bedo in v popolno oblast posestnikov vinogradov.

Že bivši veliki župani v Mariboru so svoječasnno in opetovano poudarjali nujnost rešitve viničarskega vprašanja. Bivša oblastna skupščina mariborska je tudi dne 20. julija 1928 potrdila nov viničarski red in je razveljavila starega avstrijskega. S sedanjim viničarskim redom bi bilo večini viničarskega stanu pomagano, ker vsebuje gotov minimum, razen dnevne denarne plače, vse viničarjeve prejemke in službene pravice. Tajno in zvito pa so proti tej odredbi znali nastopiti nasprotniki iz krogov vinogradnikov. Tolmačili so povsod viničarski red baš nasprotno in kar po svoje, ako ga že a priori niso odklonili.

Viničarski red, kakršen je v tozadevni uredbi predpisan, se danes skoraj nikjer ne izvaja in tako je ostal položaj viničarskega ljudstva neizpremenjen!

Danes, ob priliki tega obnega zbora, prosimo vsi viničarji »Kraljevske banske uprave«, naj nam pomaga do naših zakonitih pravic in sicer s tem, da odredi svezkim načelstvom v srezih Maribor desni breg, Ljutomer, Ptuj in Maribor levi breg, da ista po vseh občinah javno razglasijo, da se mora viničarski red, ki ga je potrdila bivša oblastna skupščina v Mariboru, izvajati in smatrati kot obvezen za vsakega vinogradnika in viničarja. Vsi viničarji, kateri še nimajo službenih knjižic novega viničarskega reda, si jih morajo preskrbeti in gospodarji morajo le take knjižice od viničarjev sprejeti.

Samo s takim ukrepom bi bilo tisočim viničarjem pomagano, katere njih gospodarji radi zahtev po izvajanju sedanjega viničarskega reda zapostavljajo in begajo. V mnogih slučajih nočejo sprejeti niti službenih knjižic sedanjega viničarskega reda od viničarjev. Pravice, ki so tukaj viničarjem zakonito določene, odločno zavračajo, dočim pa dolžnosti, ki so za viničarje predvidene, dosledno zahtevajo.

Za zadostno in uspešno inspekcijo dela.

Vedno pogostejše se dogaja, da razna podjetja v širokem obsegu kršijo obstoječe socialno politične zakone in ne upoštevajo predpisov o higijeni in varnostni zaščiti zaposlenega delavstva. Številne tozadevne pritožbe, ki prihajajo od strani delavstva samega, zlasti iz območja bivše inspekcije dela v Mariboru, odkrivajo naravnost nevarnosti položaj. Delavstvo ni v moči in položaju, da bi prisililo podjetja, da bi se ravnala po zakonitih predpisih, ker podjetja na vsak opomin od strani delavstva reagirajo s še hujšimi kršitvami zakonov in preganjanjem delavstva.

Za upostavitve reda in za izvajanje delavske zaščitne zakonodaje, bi morale skrbeti za to po zakonu določene oblasti. Zakon o inspekciji dela določa, da imajo inspekcije dela nalogo voditi kontrolo nad obrati in svrhu izvajanja socialno zaščitne zakonodaje in da izdajajo podjetjem tozadevne naredbe oziroma odredjajo kazni zoper prestopke.

Ker je bila po nastopu banovine inspekcija dela v Mariboru ukinjena, je ostala samo inspekcija dela v Ljubljani kot oddelek socialne politike za celo banovino, kar radi obširnega delokroga nikakor ne zadostuje potrebam.

Že popreje, ko sta obstojali za vsako bivšo oblast po ena inspekcija dela, je bilo mnogo podjetij, ki nekaj let niso bila inspicirana po inspektorjih dela, ker sta bili inspekciji dela z delom preobloženi, ni pa bilo na razpolago niti dovolj kvalificiranega osebja, niti zadostnih kreditov. Situacija se je sedaj še v toliko poslabšala, da bi moral iste naloge vršiti za polovico manjši aparat.

Vse delavstvo podjetij bivše mariborske oblasti ukinjeno. Inspekcijo dela v Mariboru občutno pogošča, ker se v njih slučajih nima nikamor zateči.

V interesu delavstva in oblasti ter izvajanja državnih zakonov je takojšnja zopetna upostavitve inspekcije dela v Mariboru s primernim številom kvalificiranega osebja nujno potrebna.

Križa in redukcije v železarski in kovinski industriji.

Spričo preteče nevarnosti redukcij številnega delavstva v naši železarski in kovinski industriji smatramo za nujno potrebno, opozoriti kr. bansko upravo na preteče nevarne razmere delavstva v svrhu pravočasnih potrebnih ukrepov, ki naj bi delavstvo obvarovali pomanjkanja in bede.

Kakor smo obveščeni, je Kranjska industrijska družba na Jesenicah že pričela z redukcijami delavstva. Število dosedaj odpuščenih delavcev, med katerimi je velik del družinskih očetov, znaša nad sto. Kakšen obseg bodo zavzele te redukcije, se še ne ve točno; iz vseh okoliščin pa je razvidno, da bodo odpusti še sledili.

Delavstvo s strahom gleda v bodočnost, kajti že sedaj pri polni zaposlitvi zasluži komaj za najnujnejše preživljanje, zlasti še, ker je to delavstvo poklicno industrijsko delavstvo in po geografski legi kraja navezano izključno na zaslužek v tovarni.

Naše železarne povdarjajo, da teh redukcij ne bi bilo treba, ako se ne bi uvažalo v našo državo toliko valjanega železa in drugih železnih izdelkov, ki bi se lahko naročali v domačih železarnah.

Uvoz produktov iz tujih držav.

Po statistiki uvoza je bilo v letu 1929 v Jugoslavijo uvoženega 26.801 ton valjanega železa, 2200 ton železne žice, 6337 ton železne pločevine, 602 tona žičnikov. V teh postavkah so upoštevane samo one pozicije, ki obsegajo izdelke, katere proizvajajo tudi domače železarne. Velik del uvoza prihaja iz Avstrije, Madjarske in Češkoslovaške. Pri tem je potrebno, da si predložimo izvoz naših agrarnih produktov v omenjene države. Madjarska je sama agrarna država, vobče ne kupuje od nas agrarnih produktov, vendar pa izvažajo na podlagi ugodne trgovinske pogodbe prav velike množine izdelkov svojih železarn na naše tržišče in postruže našo gospodarsko krizo. Avstrija in Češkoslovaška sta povišali še v zadnjem času svoje carine na agrarne produkte v precejšnji meri in ovirata naše poljedelstvo, da ne more izvažati svojih pridelkov v omenjeni državi. Iz obeh teh držav pa se uvažajo k nam velike količine industrijskih izdelkov v ogromno škodo naše industrije, ki mora svoje delavstvo odpustiti.

Uvoz produktov na račun reparacij.

Eden glavnih vzrokov sedanje stagnacije v naši železarski in kovinski industriji pa je v tem, ker država in samoupravne ustanove zelo često nabavljajo na račun reparacij baš one potrebščine, ki jih izdeluje domača industrija v zadostnih količinah. Zato je potrebna revizija pravilnika o nabavkah na račun državnih reparacij tako, da bodo državne in samoupravne ustanove nabavljale na račun reparacij samo oni material, ki se ne izdeluje v naši državi.

Bati se je, da bodo redukcije delavstva v naših železarnah učinkovale tudi na ostalo industrijo, zlasti premogokopno, ki se že tako nahaja v neugodnem položaju.

Ker so pri tem ogroženi gospodarski interesi, da, naravnost eksistenca velikega števila našega delavstva, apeliramo na bansko upravo, da podvzame potrebne korake, da se odpravi negotovost, ki ogroža delavstvu njegovo eksistenco.

Križa in odpusti v kamenarski industriji

K raznim industrijskim krizam, ki se pojavljajo zadnja leta vedno v večjem obsegu, se je v zadnjem času pridružila tudi križa kamenarske industrije.

Tvrdka Ehrlich v Hudem kotu in Ceizlaku pri Konjicah je že več mesecev obratovala le 5 dni v tednu. Sedaj je ta tvrdka popolnoma ustavila svoj obrat. S tem je število brezposelnih zopet narastlo za 150 delavcev. Obeta pa se, da bodo prej ali slej tudi ostala kamenarska podjetja po Pohorju prisiljena ustaviti ali vsaj omejiti obratovanje. Pri tem je treba v prvi vrsti ugotoviti, da kapitalistična podjetja ščitijo le sama sebe; za vse posledice, ki zadevajo brezposelno delavstvo, jim ni mar. Četudi imajo sami s tem nekaj škode, ne bodo zato trpeli nikakega pomanjkanja kot nasprotno delavec, ki si pri skromnem zaslužku ni mogel prav ničesar prihraniti za čas brezposelnosti.

Brezposelnost je vedno večja.

Brezposelnost v naši banovini, kakor v vsej državi, je že zavzela tak obseg, da bi bilo treba resno misliti na njeno ozdravitev. Industrijskim panogam, kjer

se krize periodično ponavljajo, se pridružujejo sedaj še panoge, ki kriz do sedaj sploh niso poznale. Ena od teh je tudi kamenarska industrija.

Masam brezposelnih delavcev se pridružujejo vedno novi brezposelni, kar niti v narodno gospodarskem, niti v državno političnem pogledu ne more biti koristno.

P. n. bansko upravo zato vljudno naprošamo, da ta dejstva uvažuje ter od svoje strani ukrene, da se obvaruje delavstvo pred najhujšim.

Dalje je deputacija predložila spomenico

za ureditev cestarskega vprašanja

in izročila g. banu pismene predloge za novo uredbo o ureditvi službenega razmerja vseh cestarjev. (Spomenico priobčimo v naslednji številki.)

Banovinska pomožna akcija za brezposelne.

Deputacija je opozorila g. bana tudi na številne redukcije rudarjev v revirjih Trboveljske premogokopne družbe ter na splošno naraščajočo brezposelnost delavstva v banovini.

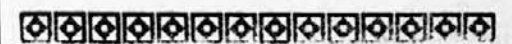
Izrazila je željo, da čimprej začne s stvarnim delom banovinska pomožna akcija za brezposelne, posebno za rudarje in sicer v čim širšem obsegu.

Nedeljski počitek.

Deputacija je končno opozorila gosp. bana na številne in vedno naraščajoče kršitve zakonov glede nedeljskega počitka. Zlasti se kršijo ti predpisi v stavbni industriji in pa v trgovini.

Izjava g. bana inž. Serneca.

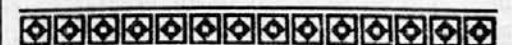
G. ban je z velikim zanimanjem sledil izvajanjem zastopnikov JSZ, se z njimi o predloženih stvareh razgovoril in obljubil v vsakem pogledu storiti vse, kar bo v njegovi moči, da se bodo izvajali zakoni in da bo delavstvo zaščiteno pred čezmernim izrabljanjem. Izjavil je, da bo banovinski pomožni odbor v najkrajšem času začel z akcijo za brezposelne. V vseh drugih stvareh bo v smislu izraženih zahtev odredil točno izvajanje zakonov in naredb v vsakem pogledu.

Viničarji!

V nedeljo, dne 3. avgusta bo naš tabor na Gorici pri sv. Petru niže Maribora.

Po sv. maši ob 9 govorijo tov. Rozman Peter, Knuplež Marija in Kores Martin.

Na Lubični pri Poljčanah bo 10. avgusta delavski tabor.

Po sv. maši govorila tovariša Rozman Joško in Kores Martin.

Deset let viničarske borbe.

Jubilejni občni zbor „Strokovne zveze viničarjev“.

Dne 13. junija se je vršil v Slamnaku pri Ljutomeru čisto sredi med trsa polnimi vinogradi Sloveških goric deseti redni letni občni zbor »Strokovne zveze viničarjev«. Bil je za prilike in razmere, v katerih živi danes delovno ljudstvo, skromna, a dostojna manifestacija z velikimi žrtvami vojevanje borbe viničarskega proletariata. Občni zbor viničarske strokovne organizacije, ki predstavlja danes takorekoč vso voljo in vsa stremjenja vseh tisočev viničarjev, organiziranih in neorganiziranih, je v jasni luči pokazal, da je vse viničarsko življenje ena sama nepretrgana borba za kruh, za življenje, za uveljavljanje v družbi. Deseti občni zbor se je vršil pod vrhovnim vodilom: **Z neuklonljivo voljo gremo viničarji v drugo desetletje svoje organizirane borbe, s trdno vero v zmago naše organizacije, v zmago naših pravic!**

Načelnik SZV, tov. Ivan Husjak, je otvoril občni zbor ob 10 dopoldne. 21 krajevnih skupin je zastopalo 28 delegatov. Manjkali so delegati od 3 skupin. Jugoslov. strok. zveza sta zastopala tov. M. Valant iz Ljubljane in Joško Rozman iz Maribora. Navzoč je bil tudi zastopnik oblasti.

Zapisnik zadnjega obč. zbora sta overovala tov. P. Rakuša in L. Nedok. Sledila so poročila načelstva:

Blagajniško poročilo:

Blagajnik tov. Janez Kosič je poročal:

Vseh dohodkov je imela centrala Din 67.472.31. Glavno postavko tvori članarina in sicer v višini 60.321.— dinarjev.

Izdakov je bilo skupno 66.574.31 dinarjev. Od tega se je dotiralo 60% članarine, kar zneso Din 26.258.70, podpornemu fondu, Din 6551.— starostnemu fondu, za strokovno glasilo »Delavska pravica« je bilo plačanih Din 11.029.—, upravnih stroškov je bilo Din 6010.—, za potnine in režijo izdanih Din 3701.—, članarine JSZ je bilo plačane Din 3599.97.

Podporni fond.

Prejemki: Prebitek od 31. maja 1929 Din 20.853.—; 60% odbitek od članarine Din 26.258.70; prejeli od obl. komisarja v Mariboru Din 5000.—; prejeli drugi od banovine še iz proračuna bivše oblastne skupščine Din 10.000.—; obresti Din 820.—; razni prejemki 600 dinarjev. Prejemki skupaj Din 63.531.70.

Izdatki: Podpore Din 32.719.—; upravni stroški Din 3021.—; za 500 članskih izkaznic 60% kupne cene 1422 dinarjev; razni izdatki Din 600.—. Izdatki skupaj Din 37.762.—.

Prebitek 31. maja 1930 je tedaj Din 25.769.70.

Izplačali podpor: Porodniških 75 v skupnem znesku Din 3740.—; bolniških 427 v skupnem znesku 19.233 dinarjev; neugodnih 32 v skupnem znesku Din 1346.—; posmrtninskih 32 v skupnem znesku Din 8400.—. Skupno izplačanih podpor Din 32.719.—.

Tajniško poročilo.

Za njim je obširno poročal tajnik Peter Rozman o stanju organizacije in njenem strokovnem delu v zadnjem letu. Iz njegovega zanimivega poročila, ki je podalo celotno sliko organizacije in vsega viničarskega življenja, posnemamo zlasti:

Delo v centrali.

Načelstvo je imelo 13 rednih sej. Vršila se je seja strokovnega odbora, katere so se člani tega odbora od vseh skupin številno udeležili. V tem poslovnem letu so se vršili tečajji organizatoričnega značaja v Gor. Radgoni, Mariboru in pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. Pri vseh skupinah so se izvršili občni zbori. Vseh zborovanj je bilo v celotni organizaciji 45. Prireditvev je bilo po skupinah le 7. Pritožb smo v službenih zadevah članov odposlali 34, katerih večina je bila ugodno rešena, vložili smo mnogo ovadb zoper kršenje viničarskega reda in drugih pravic naših članov, iz centrale je bilo predloženih 30 viničarskih komisij in razen par so bile vse druge ugodno rešene, v ostalih primerih pa je moralo razsoditi sodišče. Zveza

šteje 19 skupin, ki imajo vse od oblasti potrjena pravila, svoje poslovne knjige, svoj žig in delujoči odbor. Imamo tudi dve plačilnici.

Članstvo.

Zveza šteje z dnem 1. maja 1930 458 družin, odnosno 1950 članov. Lahko bi se reklo, da smo letos v številni moči članstva nazadovali, kar bi se pri nekaterih skupinah moglo tudi potrditi. Nasprotno pa, kakor ste slišali pri blagajniškem poročilu, smo finančno kljub padcu števila članov zelo napredovali in moremo brez skrbi trditi, da se je naša organizacija stabilizirala. To se pravi, prenehalo je tisto večno pristopanje in odstopanje, kakor se je to dogajalo vsa prejšnja leta. Sedaj tisti člani, kateri so, so redni in stalni. Kolikor jih bomo mogli sedaj še pridobiti, to bo realen porast članov. V tem poslovnem letu smo tudi uvedli nove članske izkaznice in znamke za članarino.

Razmere v organizaciji.

Vedno smo imeli skrb za vse skupine in kjer se je pokazalo, da je treba sestanka ali česa drugega, smo takoj vse ukrenili. Vedno smo se po vseh močeh zanimali za vse težnje članstva, ki so nam bile predložene. Skrbeli smo za ugled organizacije povsod, posebej pa centrale. Moremo reči, da smo si, načelstvo zveze, po zaupanju, ki ga vidimo od strani skupin, pridobili potrebno avtoriteto, katere pa nismo in ne bomo nikoli izrabljali. Mi v načelstvu smo se dosledno zavedali, da smo le izvrševalci volje, ki nam jo dajete in narekujete člani in skupine, da nismo zato, da diktiramo od zgoraj navzdol, ampak da mora naša »Strokovna zveza viničarjev« sloneti na čistih krščanskih demokratičnih načelih, če hočemo, da bo držala in tudi napredovala in da bo vsak videl tukaj ne le dolžnosti, ampak tudi pravice.

Nato je podal tov. tajnik silno zanimiv pregled stanja poedinih krajevnih organizacij in razmer viničarjev po teh krajih. Ta del poročila bomo priobčili morda v eni naslednjih »viničarskih« števil »Delavske Pravice«.

Poročilo načelnika SZV.

Za tov. tajnikom je podal svoje poročilo načelnik SZV tov. Ivan Husjak. Govoril je mirno, svečano. Tako govori le mož najbolj kremenitega značaja, ki živi in skrbi za organizacijo vsak hip od nje ustanovitve sem. Izvajal je:

Vsi sloji v človeški družbi so potrebni, zato bi tudi vsi morali biti enakopravni. Kapitalizem pa je povzročil, da so danes vsi delovni sloji, ki so po svoji produktivni sili glavni in najkoristnejši faktor v človeški družbi, postali manj vredni. Po današnjem kapitalističnem gospodarskem sistemu je delavec oropan svojih božjih in naravnih pravic in mu je tako odvzeto njegovo človeško dostojanstvo. Priznanje delu se je zavrglo in tako se povsod nastopa proti pravici, ki pravi: »Tistemu, ki dela, tudi pošteno plačilo« in »Kolikor kdo dela, toliko naj velja!« Ker pa ni tako, zato se mora delavec boriti za vsak najmanjši kosček kruha.

Tudi položaj nas viničarjev je tak; zato se moramo tudi mi boriti povsod za naše življenske pravice. Ta borba se najbolj izraža v naši »Strokovni zvezi viničarjev«, katera predstavlja danes vso našo gospodarsko in kulturno zavest. Deset let že obstoja »Strokovna zveza viničarjev«. To nas spominja na dobo, v kateri smo rekli, da imamo tudi mi dovolj potreb in teženj, dovolj pa tudi lastnih stanovskih sil, katere je treba samo zbrati in usmeriti v enoten cilj. Beseda je postala dejanje in danes gledamo s ponosom na to svoje delo, na močno strokovno organizacijo in njene uspehe za viničarski stan.

Deset let! Kratka je bila ta doba, vendar smo storili toliko, da smo lahko zadovoljni. Kot taki nismo stremeli samo za tem, kako bi materijelno zadovoljili našega človeka, ampak smo ga skušali dvigniti tudi moralno. Čuta skupnosti, prave krščanske požrtvovalnosti in vzajemnosti je najbolj manjkalo in še manjka vsem tistim, ki še niso člani naše organizacije. Take je bilo treba vzgojiti in to ni lahko delo. Vendar pa se nam je

v veliki meri to posrečilo in ako še k temu prištejemo vse druge vrline (doslednost v izvrševanju poklica, ponos na svoj stan, poslovna izobrazba itd.) moremo po vsej resnici trditi, da nam je »Strokovna zveza viničarjev« ne samo strokovna organizacija, ampak v veliki meri tudi kulturna organizacija.

Številne skupine nam pričajo o našem velikem razmahu. V tej dobi smo si priborili nov viničarski red, ustanovili podporni sklad za člane, starostni sklad in kreditno zadrugo.

Moremo in hočemo si pomagati z geslom: »Vsi za enega, eden za vse«, ker nam tako narekuje naša vest in zapoved božja. Ako dosežemo zboljšanje za viničarje, bodo imeli pri tem koristi vsi in naše delo gre za dobrobit skupnosti in za procvit vsega našega naroda.

Poudariti se mi zdi potrebno, da se naši, čeprav izredno krščanski delavski organizaciji, do danes ni približal noben katoliški izobraženec, čeprav jih je zelo veliko, ki med nami živijo in vidijo našo bedo in dobro poznajo stremjenja naše organizacije.

Imamo nasprotnike! Poudarjamo, da je šla vsa naša borba za zboljšanjem položaja vedno v najdostojnejšem tonu in vedno le na temelju krščanske pravičnosti. Nikoli nismo in ne bomo zahtevali tega, kar nimamo pravice zahtevati. Kdor svojemu viničarju daje, kar mu gre, tega smatramo za svojega prijatelja in nima prav nobenega vzroka nam nasprotovati. V mnogih slučajih pa smo se morali boriti za zakonite pravice naših članov in smo tako prepričani, da niso zgubili svojega zasluga. Jasno, da so se na drugi strani pojavili največji nasprotniki. Boli jih, da postajajo naši člani vedno bolj zavedni in da imajo vse zaupanje v strokovno organizacijo. Ako je bil kateri vinogradnik primoran priznati viničarju njegovo pravico, ni bilo to od naše strani prav nobena hujskarija ali rušenje vzajemnosti med viničarjem in vinogradnikom, kakor so nam to čestokrat podtikali, ampak je to bila čisto naravna zahteva po zakoniti pravici!

Vsi, ki smo hodili že takoj od začetka pa do danes nesebično pot naše strokovne organizacije, bodisi kot navadni člani, ali pa kot funkcionarji, lahko z mirnim srcem rečemo, da smo delali popolnoma prav. Bile so skoraj nepremagljive ovire, pa kakor vidimo, vztrajnost in trdna vera v dobro stvar, premaga vse. Tako se tudi nam danes ni treba več boriti za obstoj organizacije. Srečali smo v tem času tudi različne značaje v pokretu, ki so imeli skupnost le v ustih, dejanja pa so govorila nasprotno. Taki so se tudi takoj onemogočili. To je najboljšo dokazilo, da je notranjost našega strokovnega pokreta zdrava, da sloni na poštenosti in nesebični ljubezni bližnjega. Razveseljivo je dejstvo, da je ves čas do danes vladala med skupinami in centralo najlepša harmonija in zaupanje, kar potrjuje, da smo si v naši organizaciji res tovariši in le ena sama velika družina.

Ko danes manifestiramo ob naši desetletnici, prisezimo si še nadaljnjo zvestobo. Obljubimo si, da hočemo naše delo nadaljevati po zažrtani poti naprej, da smo pripravljeni za našo skupnost trpeti vse, da hočemo biti povsod poštene in da bomo imeli povsod pred očmi le to, kar je naše stanovsko, viničarsko in krščansko socijalistično! Verjemite mi, da bodo potem naši uspehi v drugi desetletnici še obilnejši, kar nam bo v največje plačilo. Živela »Strokovna zveza viničarjev«! Živeli vsi organizirani viničarji!

Poročila vseh odbornikov so bila soglasno navdušeno sprejeta.

Poročilo nadzorstva.

V imenu nadzorstva je podal poročilo tov. Franc Tomažič, da je načelstvo vršilo svoje nalogo zelo dobro in je bilo v vseh poslovnih knjigah, kakor tudi v blagajni vedno vse v redu ter predlaga načelstvu zaupnico, kar je bilo soglasno sprejeto.

Novo načelstvo in nadzorstvo.

Predlagan je bil v ponovno izvolitev v celoti dosedanji odbor in tako tudi nadzorstvo.

Načelstvo: Husjak Ivan, Topličar Ignac, Mir Andrej, Kosič Janez in Rozman Peter; namestniki: Fekonja Fr., Vrbanič Jožef, Nedok Ludvik, Rakuša Peter, Matjaškovič Lovro.

Nadzorstvo: Stanjko Jožef, Tomažič Franc, Košnik Jožef, Tomažič Franc.

Govor zastopnika JSZ.

Občni zbor je pozdravil za JSZ tov. Valant Milan, ki je poudarjal nujnost borbe viničarjev za izvedbo viničarskega reda, potrebo tovarištva v organizaciji in veliko vrednoto, ki jo ima krščansko delavstvo v svojem listu »Del. Pravica«; za njim je pozdravil občni zbor tajnik mariborske ekspoziture Rozman Joško.

Sprememba pravil.

Spremenila so se soglasno pravila § 1. in 24. V prvem se glasi sedaj, da S. Z. V. razteza svoje delovanje na vse viničarske kraje v Dravski banovini, v drugem pa se je spremenilo, da pripade premoženje zveze za slučaj razdružbe najprej »Viničarski kreditni zadrugi«.

Sklepi.

Sprejeti so bili predlogi načelstva:

1. Vse skupine morajo skrbeti s prireditvami za lastno premoženje.
2. Skupine z lastnim premoženjem pošiljajo vse dopise na lastne stroške in plačajo tudi vse kolekovine za svoj delokrog.
3. Ob 10 letnici naj se izdajo vsem še neorganiziranim viničarjem letaki s pozivom za pristop v organizacijo.
4. Pri vseh skupinah naj se razvije smisel za lastno zadrugištvo.
5. Pri vseh skupinah naj se stori vse za izobrazbo funkcionarjev.

Spomenica banu.

Skupina Fram je poslala predlog, da naj občni zbor pošlje kr. banski upravi spomenico, v kateri se naj zahteva, da se v vseh krajih javno razglasi, da se viničarski red mora izvajati in vsi viničarji imeti viničarske knjižice po sedanjem viničarskem redu. Načelstvo je besedilo te spomenice že pripravilo in se je po prečitaniu tudi soglasno odobrilo.

Strokovna izobrazba.

Skupina Sv. Ana v Slov. goricah je predložila predlog za tečaj o cepljenju in vzgoji ameriškega trsa, ki bi se naj vršil pri imenovani skupini. Sprejeto in se bo storilo.

Zavarovalni sklad za živino.

Dalje je ista skupina predlagala, naj se izvede »Zavarovalni sklad za živino«. O tem se je obširno razpravljalo in se je sklenilo, da se ta akcija začne že s 1. avgustom pri vseh skupinah.

Zaključek.

Občni zbor, ki je zboroval več kot tri ure in bil po vsem svojem poteku na višku, je zaključil tov. načelnik Husjak z željo, da vsi neumorno delamo za zmago naših organizacij in krščanskega socializma kot dozdaj.

Krekova mladina.

V Zagrebi! V dneh od 14. do 17. avgusta bo v Zagrebu eharistični kongres. Na zadnjem zboru smo sklenili, da se ga udeležimo. Nekatere družine že precej časa zbirajo med člani prihranke, da jim omogočijo pot v Zagreb. Vsak naj se priklasi pri svojem župnijskem uradu, da bo imel polovično vožnjo.

Naši tabori: Za viničarsko mladino 3. avgusta na Gorici, 10. avgusta za mariborsko okolico na Lubični pri Poljčanah, 3. avgusta za celjsko okolico in Savinjsko dolino pri Sv. Magdaleni nad Grižami pri Zalcu.

Občni zbor gradbene zadruge »Delavski dom« r. z. z. o. z. v Ljubljani se bo vršil v sredo, dne 30. julija 1930, ob pol 8 zvečer v prostorih JSZ (Delavska zbornica). Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1929. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. — Ako ni občni zbor v določenem času sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na udeležbo.

Kaj pravite vi, delavci?

Jesenice, 19. julija 1930.

O grozečih redukcijah pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah smo že poročali. Vsakomur je jasno, da je delavstvo zbegano, ker gre za eksistenčno vprašanje.

Kdor čuti, da je delavec, ve, da je ta zadeva skupna delavska zadeva. Kjer gre za kruh in za druge dobrine delavske, mora izginiti vsak interes posameznih oseb ali pa posameznih strokovnih organizacij. Zavest skupnosti ima v takih slučajih glavno in edino besedo.

Predvsem pa pričakuje delavstvo, da bo odsevala ta zavest iz vseh ukrepov in akcij delavskih voditeljev, zlasti pa še iz ukrepov delavskih institucij, ki so skupne vsemu delavstvu.

Pa smo se kruto varali! Dne 18. julija sta posredovala pri ravnanstvu KID, gosp. Kopač kot odposlanec Delavske zbornice in gosp. Jeram kot izvoljeni glavni delavski obratni zaupnik. Sicer vemo, da sta omenjena gospoda po svojem mišljenju socialdemokrata. Pa nismo imeli nobenih predsodkov. Oba smo sprejeli kot delegirana delavska zastopnika. Razume se, da smo kot delavci nestrpnost pričakovali rezultatov. Popoldne je bil sklican shod z namenom, da bomo slišali poročilo.

Zelo smo se pa začudili, ko je javil gosp. Jeram pred otvoritvijo zborovanja, da ni to shod celokupnega delavstva, ampak le shod socialdemokratov in da se ne bo kdo hvalil z uspehi, ki niso njegovi. Zastopnik Delavske zbornice je k temu molčal! Bilo nam je, kakor da se tudi on strinja s takim postopanjem.

Da bo enkrat konec temu — kajti to ni bil prvi slučaj — moramo pibiti enkrat za vselej tole: Gosp. Jeram ni posredoval pri ravnanstvu kot funkcionar socialdemokratske organizacije, ampak kot glavni obratni delavski zaupnik. Naravnost nerazumljivo je, da se poslužuje človek, ki naj bi bil delavski prijatelj, bede in nesreče delavcev v to, da bi agitiral za svojo organizacijo. To dokazuje, da nima gosp. Jeram prav nikakega delavskega čustvovanja. Če bi ga imel, bi moral takoj čutiti, kdaj nastopa kot funkcionar vsega v obratih KID zaposlenega delavstva in kdaj kot funkcionar svoje organizacije. On pa vse to pohodi, gre preko najtežjih ran delavskih, samo da bi pokazal svojo mržnjo napram delavcem, ki ne morejo iti po njegovih potih.

Od funkcionarjev Delavske zbornice bi pa zlasti pričakovali, da bodo za zgled vsemu delavstvu, kako mora po-

stopati v takih slučajih. Če ima Delavska zbornica kakšno nalogo, ima v prvi vrsti to, da vodi delavstvo in ga vzgaja v tem smislu, da bo znalo v trenutkih, ki so življenjskega pomena za vse delavstvo, potlačiti vse svoje osebne zadeve, da se bo združilo v skupno falango, da ali odbije pretečo nevarnost ali pa da doseže delavske pogoje, ki so vsem skupni in koristni. Zbornica bo mogla izvrševati to nalogo le tedaj, če bo imela take funkcionarje, ki bodo s to idejo sami prežeti in ki bodo znali to idejo uveljaviti napram vsakemu delavcu, zlasti pa napram takim »delavskim« voditeljem, ki se ne zavedo svoje naloge tudi pred najhujšo nesrečo.

Pa še to povemo. Če naj bi se stalno izrabljalo obratno zaupništvo v to, da se z njim pritiska na delavstvo, da bi bilo prisiljeno vstopiti v to ali ono organizacijo, ga ne potrebujemo.

Zakaj?

Naloga glavnega obratnega zaupnika je vzvišena, tudi iz vzgojnega stališča. Nima le naloge, da posreduje med delavci in vodstvom, ampak da skuša vcepjati delavsko zavest in veselje do strokovnega študija, s tem, da lahko rešuje na skupnih sestankih razne probleme gospodarskega in strokovnega značaja. Postopanje, ki si ga je pa osvojil gosp. Jeram, pa vodi prav v nasprotno smer. Delavstvo razbija, neti razdor in v vsakem oziru vpliva kvarno.

Kaj naj rečemo o Delavski zbornici? V »Del. Pravici« in na sestankih zaupnikov se je čisto poudarjalo in dajalo za zgled, češ kako lepo složno delujejo vse organizacije v Delavski zbornici. Če bi bilo to resnično, potem bi večinska delegacija zdavnaj lahko ukrenila, da bi bili taki koraki, kakor jih dela gosp. Jeram, nemogoči. Gosp. Kopač ni pri zadnjem nastopu prav nič kazal volje za tako složnost. Sicer bi se javno oglašil in protestiral kot zastopnik Delavske zbornice proti takemu postopanju.

Mi povemo odkrito, da ne verujemo prav nič v iskreno »složnost« večinske delegacije v Delavski zbornici. Če naj gre tako naprej, bo nujno potrebna od strani krščansko-socialističnega delavstva revizija dosedanjega zadržanja.

Zakaj naša naloga je, da natočimo delavstvu vedno čisto vino. Predvsem pa moramo skrbeti, da se ne bo delavstvo zavajalo in da bo popolnoma na jasnem, kje so njegovi iskreni prijatelji in kje so njegovi nasprotniki, četudi izobešajo delavsko firmo.

Redukcije rudarjev in pravilnik bratovskih skladnic.

Vsak rudar prispeva za starostno zavarovanje povprečno po 400 Din na leto. Ako bi ta znesek nalagal po 6 odstotkov, bi prištedil

po 10 letih	5.300 Din
po 20 letih	17.600 Din
po 30 letih	36.000 Din
po 35 letih	49.000 Din

Enaka vsota se zbira pri bratovskih skladnicah za vsakega rudarja od strani podjetja.

Zato omenjajo čl. 48. in 49. Pravilnika za bratovske skladnice, ki določajo, da izgubi rudar, ki je prekinil delo za 6 mesecev odnosno le za 6 tednov (v slučaju svojevoljnega izstopa iz dela ali »kazenskega« odpusta) za rudarja že v normalnih časih nepravilno trdoto.

Take določbe so nam znane le iz statutov podjetniških podpornih blagajen, ki so jih ustanovili poslodavci ne manj v svojem, kakor v javnem interesu. Ni nam pa znan noben slučaj javnega socialnega zavarovanja, ki bi dopuščalo kaj sličnega. Kljub naši že večkrat izraženi ostri kritiki teh določb starega pravilnika, se vprašanje prekinitve članstva tudi v osnutku novega pravilnika ni zadovoljivo uredilo (vsaj kolikor je to nam znano).

Prav posebno težko se čutijo določbe tega člena v slučajih velikih redukcij. Za slučaje redukcij določa pravilnik:

Polnopravni člani, ki morajo izstopiti brez svoje krivde iz službe (n. pr. ob redukciji dela pri podjetju itd.), obdrže pri bratovskih skladnicah pridobljene pravice in se jim računa prejšnji čas službe, ako v teku šestih mesecev stopijo v delo pri kateremkoli rudarskem podjetju v kraljevini.

Seveda baš v slučajih redukcij nikakor ni pravilo, da je mogoče dobiti v šestih mesecih v kraljevini delo.

Primerjajmo, kako rešuje vprašanje prekinitve službe nemški Reichsknappschaftsgesetz. Citirali bomo tozadene paragrafe doslovno:

§ 46. prvi: Člani penzijske blagajne, ki izstopijo, ne da bi bili nesposobni za rudarsko delo, iz rudarskega poklica, si morejo s plačevanjem letne priznalne pristojbine, koje višina se določi v pravilih, zasigurati, da se sprejmejo nazaj v članstvo na ta način, da se jim prizna pri tem vsa odslužena leta.

§ 47.: Pravice po čl. 46. ugasnejo, ako član eno leto priznalne pristojbine ni plačal.

§ 48.: A tudi v tem slučaju prej pridobljene pravice zopet ožive, ako je bil rudar ponovno šest mesecev v članstvu bratovske skladnice.

Predlagamo, da se čl. 47., 48., 49. in 50. Pravilnika za bratovske skladnice, še preden se izda v celoti nov osnutek Pravilnika za bratovske skladnice, ukinejo in da se uredi vprašanje prekinitve članstva na enak način z uredbo ministrstva za šume in rude, kakor v Nemčiji.

Sele v tem slučaju imamo moralno pravico zahtevati, da se celo prestop v inozemsko rudarsko podjetje ne smatra za prekinitve članstva.

Naši rudarji zahtevajo, naj se sklene tudi s Francijo reciprocitetna pogodba o socialnem zavarovanju, kakor je bila sklenjena 15. dec. 1928 med našo državo in Nemčijo (Službene Novine št. 231 v 1929).

Ta pogodba določa v čl. 15., da se članska leta, pridobljena v eni izmed obeh držav, všteta — ne da bi se pri tem vpošteval kak prekinitveni rok.

Reduciran rudar bo izgubil v Trbovljah po preteku šestih mesecev vsako pravico do prispevkov, od njega in zanj vplačanih v bratovsko skladnico.

Le v enem slučaju mu pravice, ki temelje na teh prispevkih, zopet ožive: Če se izseli v Nemčijo.

Brez dvoma bi se vsi pri nas reducirani rudarji, ako bi se bilo sploh mogoče izseliti v Nemčijo, poslužili te čudne dobrote zakona. Ker pa je, kakor znano, v Nemčiji velika brezposelnost, to ni mogoče.

Zato zahtevajo rudarji, naj se vzame pri pogajanjih o reciprocitetni pogodbi s Francijo, ki so v teku, za vzorec zgoraj navedena reciprocitetna pogodba z Nemčijo.

Mislimo, da je skrajni čas, da popravimo tudi za domače delavce zakonske člene, ki jih pred svetom ne bomo smeli pokazati, kadar bomo sklepali reciprocitetne pogodbe, ker bijo vsakemu čutu pravičnosti v obraz. V konkretnem slučaju bomo preprečili, da ne bodo plačali reducirani rudarji milijonskih vsot svojih prispevkov v korist srečnejšim tovarišem, ki so ostali še v službi.

Morda je rečeno preveč, če bi rekli, da bi z zgornjimi določili to preprečili. Mi bi dali z njimi reduciranim rudarjem le možnost, da si lahko ohranijo pridobljene pravice pod pogojem, da vstopijo v bodoče kedaj zopet v rudarsko delo.

Dvoje grehov

Da je egoizem, sebičnost, zlo, ki tlači delovne sloje k tlom, to ve vsak delavec. Malokdo pa se zaveda, kako je treba izravnati in kje je treba najprej uničiti to zlo. Že se je povdarjalo, toda treba bo vedno še poudarjati, da moramo najprej vzgojiti same sebe. Vsak organiziran delavec se mora vezhati v nesebičnosti. Ako je treba tovarišu pomagati v stiski, ne vpraševati, ali bom dobil to povrnjeno. Ako je treba prispevati za delavsko stvar, je treba, da se zavedamo, da bo koristila skupnosti. Ako je treba iti na sestanek, shod itd., morda eno uro ali celo dve, ne vprašujemo se, ali imam od tega kak dobiček. Imejmo zavest, da je vsaka prireditve, ki jo imamo skupno, velike važnosti za to, da se vzpodbujamo in za to, da javnosti pokažemo, da smo zavedni borci za našo idejo. Naloga nas strokovničarjev je, da se bojujemo proti delavskim škodljivcem za zboljšanje delavskega položaja. Vsak strokovno organizirani član mora v boju sodelovati. Strokovna organizacija mora biti zgrajena na nesebičnosti. Vsak član naj vpraša samega sebe, ali je dovolj požrtvovalen za skupno delavsko stvar. Ali je pripravljen se žrtvovati, četudi bi

trpel sam škodo. In če si more odkrito odgovoriti da, potem ima pravico, da od organizacije zahteva, kar more zahtevati. Ako pa si mora priznati, da nesebičnost njemu ni tuja, potem tudi od drugih ne more zahtevati, da se zanj žrtvujejo.

Drugo zlo, ki delavstvu silno škoduje, je denuncijantstvo (ovaduštvo). Temu zlu ni delavstvo tako na splošno podvrženo kakor prvemu, vendar so žal tudi med delavci še ljudje, ki so pripravljeni tako rekoč izdajati svoje sotrpine, bodisi iz škodoželjnega in maščevalnega namena ali pa zato, da bi pri zastopnikih podjetja prišli v milost.

Kakor mora v prvem slučaju strokovno organizirano delavstvo stremeti za tem, da iztrebi sebičnost iz sebe in svoje organizacije, tako mora v drugem slučaju nastopiti proti ovaduštvu. Ako pa bi se znašel v organizaciji ovaduh, je njena naloga, da ga izloči iz svojih vrst. Ovaduhi (denuncijanti) ne spadajo v delavske vrste. V organizaciji si morajo tovariši med seboj čisto in prav vse zupati, zato ovaduhi tu nimajo mesta!

Pomnimo pa še tole. Zgodi se, da nepreviden človek izbrblja nekaj, česar bi ne bilo treba. Takega je treba po-

Naša manifestacija v Sostrem

Zadnjo nedeljo se je vršila v Sostrem velika manifestacija krščanskih socialistov. Pred taborom je opravil službo božjo domači kaplan g. Eržen. V cerkvenem govoru je krasno govoril o delu. V starem veku je bilo delo nevredno dostojnega človeka. Bog pa je posvetil delo, ko je izbral za rednika svojemu sinu tesarja. Katoliška cerkev daje delu največjo moralno oporo s svojim naukom in vedno uči, da je delavec vreden plačila in da grešijo oni delodajalci, ki pritrjujejo delavcem zasluge, ko jim odmerjajo prenizke plače. Enak poudarek daje delu beseda, da je že samo delo delavca, ki ustvarja nove dobrine, in pri tem misli na Boga, Bogu dopadajoča molitev.

Po službi božji je napolnilo domače delavstvo po številu čez 300, prostrano dvorano društvenega doma. Tabor je vodil predsednik vevških obratnih zaupnikov tov. Pintar Karel.

Prvi je govoril tov. Langus Jože: Gospodarska izobrazba je predpogoj za delavsko osvoboditev. Prešel je od suženjstva v starem veku, ki beleži več močnih uporov brezpravnih sužnjev, privedenih v Rim iz podjarmljenih dežel, tujega sveta in bogastev nikdar siteda Rima, na srednji vek, v katerem zavladala fevdalno gospodarstvo. Gospodarsko neodvisen kmet robuje graščaku, ki se ne zmeni za božjo postavo in izmoggava podložnike do skrajnosti. Kmečki upori so izraz nízadovoljstva. Revolucije in novi čas osvobodé kmeta. Še pred osvoboditvijo kmeta nastopi kapitalistično gospodarstvo, ki vrže v proletarstvo obrtno delavno ljudstvo. Delavstvo je sicer osebno svobodno, ni pa gospodarsko.

V svetu vlada organizirani kapital nad neorganiziranimi delavci. Socialno nevzdržni položaj delavstva se bo izboljšal le z delavskim gospodarskim pokretom. Samopomoč je prva! Prva stopnja nove poti je združevanje delavcev v strokovnih organizacijah in v zadrugah. Strnjnost delavstva naj velja tudi v gospodarskem pogledu, kot je to predvidel in začel že dr. Krek.

Drugi govornik tov. Valant Milan je govoril o pomenu delavske izobrazbe: Le izobražen delavec more z uspehom stopati v življenju. Delavcu pa more dati pravo izobrazbo, ki jo on potrebuje le delavska organizacija. Strokovna ga izobrazuje v stvarih njegovega poklica, kulturna pa dviga v njem vse ono, zaradi česar je že sv. Avguštin rekel, da je duša po naravi krščanska, obenem ga pa izobrazuje v vprašanju sveta in narave. Predvsem je pa važen oni del izobrazbe, v katerem delavska organizacija uči delavstvo razumevati njegove probleme: podcenjevanje dela v družbi, racionalizacija dela, brezposelnost itd. in mu kaže pot do rešitve. Delavske organizacije z organizacijsko šolanimi in zavednimi ljudmi so najboljša garancija za srečen razvoj rešitve delavskega vprašanja. Zato je v interesu delavstva, da složno v njih deluje, javnost pa naj jih vsaj ne ovira.

Predsednik tov. Pintar Karel je zaključil tabor, ki je bil od mezdnihih bojev papirničarjev sem najmočnejša manifestacija našega delavstva za krščanski socializem, s pozivom, da delavstvo v današnjih časih stoji v svoji organizaciji z isto odločnostjo, kot je stalo pod vodstvom dr. Kreka.

učiti, da je treba več previdnosti; to mnogokrat zaleže in mu je zdravilo za bodočnost. Takih ne bomo obsojali. So pa ljudje, ki jim je slast, ovajati svoje sotrpine, so nepoboljšljivi, iščejo prilike, kje bi mogli kaj najti, da koga zatožijo in ako ne gre drugače, si kaj izmislijo in nalažejo. Gospodu se bom pa le prikupil, tako menijo. Take pa moramo obsojati. Najbolje je, se jih izogibati in jih popolnoma izločiti iz delavskih vrst sploh.

K skupini ovaduhov moramo pa prištevati tudi tiste, ki stvari, ki se obravnavajo v organizaciji ali pa med tovariši, ne nosijo sicer pod nos svojim delodajalcem, ampak tako zvanim »delavskim prijateljem«. Ti delavski prijatelji so čisto meščanski odnosno kapitalistične miselnosti, ki iz neznanih razlogov rujejo proti delavskim strokovnim in kulturnim organizacijam. Sicer pravijo taki »delavski prijatelji«, da bi radi delavstvu le pomagali in da je treba samo vodstva organizacij odstraniti in postaviti nova, v resnici, v svojem sreču pa so splošno proti vsaki delavski organizaciji, ki bi se samo iz vidika interesov vsega delovnega ljudstva potegovala in če treba tudi odločno borila s kapitalističnimi podjetniki in proti kapitalizmu. Takim »delavskim prijateljem« žal stoje ob strani za ceno svojega delavskega prepričanja in osebnih ugodnosti tudi nekateri delavci. Tudi s takimi je treba čisto odločno počistiti iz vseh delavskih organizacij. Tudi ti prav to-

liko škodijo delavskemu pokretu in borbi za delavske interese kot podjetniški »špiceljci« in ovaduhi.

Bodimo značajni! Izruvamo iz naše srede napake, ki so nam in vsemu delavstvu v kvar. In tako bodo naše organizacije res močne, ter jih bodo morali upoštevati tudi tisti, ki jim niso ljube — kapitalistični podjetniki in tudi ostala družba!

Redukcije pri TPD.

Zagorje. Komaj smo po skoro trimesečnem dopustu nastopili delo ob precej skrajšanem delovnem času, že so se pojavili glasovi, da se bodo izvršile večje redukcije v revirjih TPD. Dolgo so govorili o teh redukcijah in odlašali, pa so vendar prišle. Reducirani so bili predvsem kmetje in kmečki fantje, ki imajo sedaj tudi doma delo. Reduciranih je bilo v Kotredežu 54 in v Kisovcu 52 rudarjev, pralnica 9 in apnenica 5 delavcev. Skupaj je torej postavljenih na cesto 120 delavcev. Kam naj gredo, se bomo vprašali? Odgovor na to vprašanje bo nova redukcija.

Poleg tega je iz apnenice že sedaj 35 delavcev na »začasnem« dopustu. Brez vzroka se marsikateri jezi, ker je odpuščen in ima vsaj doma kaj dela in jela. Slabše je za tiste, ki nimajo doma drugega, kakor številno družino, ki čaka le očetovega zaslužka. Smo pač v časih, ko se delavec tudi ve postaviti za svoje pra-

vce in če to storiš, te prav kmalu potolažijo z novico, da boš reduciran. Gorje nam, če ne bi znali molčati. Po mnenju gospode rudar-delavec ni za drugo na tem svetu, kakor da gara in molči. — Sveta dolžnost vsakega rudarja pa je, da se organizira v svoji organizaciji. Vsak naj išče tam tovarišev, kamor spada po svojem stanu, le potem bomo imeli uspeh. Posamezna zbadanja med delavci samimi pa naj že enkrat prenehajo! Ali še ne vidite vsi, kdo nas tepe? Naša razcepljenost! Dokler delavec ne bo imel čuta do skupnosti, se mu bo še vedno slabo godilo. Proč z zbadanjem! Med rudarji naj zavlada železna sloga in prijateljstvo!

Rudar.

Pri Sv. Magdaleni nad Grižami v Savinjski dolini bo delavski tabor 3. avgusta. Po sv. maši ob 10 govorita tov. Langus Joža in Mikeln Fric.

RADIO JOŽE MARKEŽ, JESENICE
Soudna p. smržba. Dnevni e. tud na oboro.
Oglejte si stalno radio razstavo!

Vse cenj. člane, članice in druge konzumente opozarjamo, da smo otvorili na sv. Petra cest št. 78 poleg lekarne v Polakovi hiši **ново** prodajalno naše zadruge

Vsi člani, ki stanujejo v bližini te nove poslovalnice, zamorejo odslej tamkaj nabavljati svoje potrebščine. — Pristopnina Din 5.—, delež Din 25.—. — Cene nizke, po eg tega 3% popust. — Stare člane prosimo, da pridobivajo novih članov tudi za druge ljubljanske poslovalnice in sicer: Kongresni trg 2, Dunajska cesta 38, Zaloška cesta 15, Celovška cesta 57, Vič-Glince, Tržaška cesta 11, Rožna dolina cesta III/2, kakor tudi za novi prodajalni, ki se bodeta otvorili še ta mesec: Trnovo, Cerkvena ulica 21 in Zgornja Šiška, Vodnikova cesta 24.

Novi člani naj se priiglašajo v prodajalni!

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani, r. z. z o. z.

Pierre l'Ermitte:

31

Kako sem ubil svojega otroka

A Lolita? Do nje čuti nekaj več ljubezni in nagnenja kot se mu zdi prav, ker je tako prelestna in vabljiva kakor morje; kljub temu bi jo težko vzel za tovarišico skozi življenje, ker nima niti vere kakor on in stremlja za popolnoma drugim vzorom. Tudi ne dvomi, da bi si našel še kakšno drugo Lolito, ki veruje in bi hodila z njim k obhajilu kot si jo slika v svojih sanjah.

Potem bi se oženil kakor vsak drug mladenič, osnoval bi si lasten dom in družino...

In potem?

Ali bi bil potem zadovoljen? Ali bi se mu potem utešile vse želje?

Ne, nikdar ne, četudi bi dobil verno Lolito! Tukaj notri tiči voz, od katerega je odvisna rešitev vprašanja.

Dominik pa se zaveda, da je poklican više, njegov vzor je mnogo vzvišenejši od drugih.

To je neutaljiva resnica, ki jo občuti v globini svoje duše in je ne more zatajiti, ker je vzklikla v njem, čeprav mu župnik Firmin nikdar ni izpregovoril o njej; saj se je kar začudil, ko mu je Dominik pri odhodu zapal svojo skrivnost.

Zakaj torej take skrbi in težave?

Zakaj ne bi bil lep miren kakor oni vol, ki mu je vsa sreča v tem, da se napase sočne trave, ali kakor njegov ujec, ki misli, da je v nebesih in pozabi na vse, kadar se nameče svoje ribje juhe? Zakaj ni srečen kakor njegova mati, ko dobi novo obleko, ki je zanjo toliko mrla, ali kakor Lolita, ko jo pelje Dominik pod pazduho?

Odkod ta praznота in praznina, ki je ne more pregnati noben človek, niti ženska ne!

Zakaj tak hrepeni, da bi s svojim življenjem naredil kar največ dobrega?

Če se vse zgodi kakor hoče ali dopusti Bog, zakaj se mu je ta bol usedla v dušo, da je ne more zatopiti nobeno pozemeljsko veselje?

Torej ga Bog zares kliče in hoče zase?

Ako se upre božjemu klicu, bo zgrešil svoj cilj in bo kakor oni pogodi mladenič iz evangelija, ki je spolnjeval zapovedi, a se je obrnil na pravo k popolnosti, kamor ga je vabil Gospod.

Vero ima Dominik, globoko vero, brez katere mu ni življenja ko brez zraka. Sicer je res slab in nestalen, toda Cerkev mu nudi krepko roko, na katero se bo lahko oprl v bojih življenja... In ali ga poslednjič ne podpira milost onega, ki po najslabotnejših dela največje stvari?

Nad zalivom uzre Dominik nekaj bliščečih oblakov... »Ti oblaki so sama volnena para,« misli sam pri sebi, »a čim se jih dotakne zlato solnce in jih oblije s svojo svetlobo, se lesketajo ko škrlat... Tako bo tudi božje solnce osvetlilo mojo revščino in povzdignilo mojo ničevnost... Vse vprašanje je samo v tem: ali hočem živeti za ženo ali za Boga?«

Postal je in primerjal kaj bi bilo bolje: pred seboj je zagledal Lolitin obrazek, njene globoke in smejoče se oči, lepo izrezana usta in drobne bele zobe. Svileni lasje, ki jih ima ostržene kakor Ivana Arška, ji kakor zlato obroblijo ljubko in odločno glavo... Dolgo je ljubeče motril to podobo in mislil nanjo. Pa kmalu se je zavedel, da ga Lolita, ki mu je edina nevarna, še ni osvojila, pogumno je stresel z glavo in končal:

»Lolita je zame samo Lolita in nič več, pa konec! Premagal bom njeno lepoto, podobno roži, ki danes vzcvete, čez nekaj dni pa se ospe. Rajši se bom posvetil Njemu, ki je najpopolnejša in neminljiva Lepota, Njemu, ki je igraje ustvaril vesoljni svet!«

Iztegnil je roko proti sinjemu Oceanu, kjer se je prepeljavala jata galebcev kot bi kdo sejal cvetne lističe; proti gozdom, ki so rasli okoli morja kot bi ga ovijal s temnim žametom, in proti nebu, ki se je v nedogledni ravnini stikalo z morjem ter sipalo na zemljo ono mehko svetlobo, ki jo vidiš samo v Noirmoutierju.

Z morja je pihljal lahen vetrič, a Dominiku se je zdelo kot bi ga sam Bog božal po laseh in po licu in kot bi se mu Oni, ki nikogar ne potrebuje, zahvaljeval, da je tako zgodaj zjutraj daroval svojo mladost Njegovi Vsemogočnosti in kakor da Dominik prepeva neko pesem!

Dominik se je res vračal z jutranjega sprehoda in je bil silno vesel, da je slednjič vendarle prišel sam s seboj na jasno; po nasipu ob morju in mimo učevega okna je veselo pel patronaško koračnico:

Odrešenik, sem sklenil že: darujem svoje Ti srce!

»Rožica!« vzklikne ujec skozi odprta vrata, »Rožica, pojdite sem, pojdite, boste slišali svojega sina...«

Gospa Iholdy prihiti v jutranji halji.

»Čuvajte, da vas ne zagleda! Ali čujete? Zdaj pa vidim, da mu ni nič!«

Dominik je stopal po drevoredu zelenih hrastov, ki rastejo okrog »Turkiza« in nadaljeval:

Komu pa naj ga tudi dam, saj Ti si mi ustvaril ga, da ni umrlo, si hranil ga s krvjo Telesa svojega...

»Saj je že čisto ob pamet!« mrmra mati. »Kje pa je spet bil pravzaprav? ... Kaj je tudi tam spodaj poleg la Garennerie kakšen župnik pa kapelica? Da bi le skoraj dočakali oktobra, potem, upam, da se bodo vsi pobrali domov v Pariz. Tedaj pa se začne resno delo...! Sicer je še nekoliko mlad, a zato je še bolj nevarno, in najrajši bi ga poročila z Lolito, čim se mi ponudi prva prilika. Šele zatem bom imela mir... Končno pa smo drevi vsi povabljeni na večerjo k Presvesovim. Upam, da se bo tam pelo kaj drugega, ne take trapaste pesmi!«

Tu vstopi Dominik, ki je takoj spoznal, da sta se menila o njem; vendar ni maral nič povpraševati. Zato ujec naglo poprime:

»Veš kaj, Dominik, naznanjam ti veselo vest, prav za prav dve: najprej, da smo drevi povabljeni na večerjo v »Ker-Mimie«...

Dominik ne reče ni bele ni črne.

»Ali ti je všeč?«

»Je in ni!«

»Meni se zdi Presvesova Lolita prav prijazna!«

»Nič ne rečem, da ni.«

»Potem tudi ti tako misliš?«

»Ravno tako!«

»Torej?«

»Torej?«

»Poslušaj me, Dominik! Če bi bil jaz tako mlad, kakor si ti pa tako bogat, bi dejal sam sebi: fant, življenje je kratko...«

»Da se ni vredno nanj preveč navezati!«

»Nasprotno, dragi moj, izkoristimo hitro, kar nam nudi!«

»Katera je pa še druga tako vesela novica?«

»Bil sem v Vieilu in sem govoril s starim Crépierjem. Mož ima dobro in trdno ladjico pa sem mislil, da bi nas kdaj popeljal v Pilier, če si zadovoljen?«